

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра менеджменту і адміністрування

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до практичних занять, самостійної та контрольної роботи
з дисципліни**

***«ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ
РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ»***

Харків – 2021

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри менеджменту і адміністрування 1 лютого 2021 р., протокол № 7.

Методичні вказівки рекомендовано для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) навчальним рівнем спеціальностей 073 «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент організацій і адміністрування» та 281 «Публічне управління та адміністрування» освітньої програми «Публічне управління та адміністрування».

Укладачі:

проф. О. В. Дикань,
доценти І. В. Волохова,
В. А. Волохов

Рецензент

доц. Н. Є. Каличева

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Загальна характеристика дисципліни.....	4
2 Мета і завдання викладання дисципліни.....	6
3 Зміст навчальної дисципліни та завдання до самостійної роботи.....	7
4 Загальні вимоги до виконання контрольної роботи.....	12
5 Завдання та методичні вказівки до практичних занять.....	17
6 Індивідуальна робота здобувачів.....	21
7 Завдання для самостійної роботи.....	22
7.1 Питання для самоконтролю.....	22
7.2 Тестові завдання для самоконтролю.....	24
Список літератури.....	36

ВСТУП

Ринкова економіка є основою функціонування соціально-економічної системи будь-якої сучасної розвиненої країни. Потужний економічний потенціал і високі соціальні стандарти життя населення країн формуються завдяки наявності такої національної моделі господарювання, яка враховує специфічність багатоманітності чинників економічного, політичного і соціального характеру. Формування ринкової економіки в Україні розпочалося з відтворення ринкових інститутів і має враховувати економічні, політичні, історичні та соціальні особливості, характерні для нашої країни. Означене зумовлює актуальність та практичну значущість вивчення дисципліни «Прикладні проблеми становлення ринкової економіки України».

Навчальний курс «Прикладні проблеми становлення ринкової економіки України» орієнтований на вивчення теоретичних і практичних положень щодо сутності ринкової економіки, закономірностей та особливостей її функціонування в сучасних умовах. Особлива увага приділяється:

- вивченню загальних принципів національно-економічного мислення і формування ринкової економіки;
- розкриттю змісту взаємозв'язку демократизації суспільних процесів із результатами ринкової трансформації;
- аналізу особливостей становлення ринкової економіки і структурних перетворень в Україні.

1 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Прикладні проблеми становлення ринкової економіки України» є однією з професійних дисциплін вільного вибору підготовки здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) освітнім рівнем за спеціальностями 073 «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент організацій і адміністрування» та 281 «Публічне управління та адміністрування» освітньої програми «Публічне управління та адміністрування» і пов'язана із засвоєнням теоретичних засад та набуттям практичних навичок щодо застосування методів і

засобів вирішення прикладних проблем становлення ринкової економіки України в процесі пошуку та обґрунтування найефективнішої моделі розвитку української економіки.

Вивчення дисципліни «Прикладні проблеми становлення ринкової економіки України» передбачає формування розуміння процесів перетворення одних господарських форм в інші, як відбуваються ці зміни, яким тенденціям вони підпорядковуються. Опанування різноманітних теорій і концепцій ринкової економіки, основних економічних категорій та законів ринку допоможе вирішити проблему раціонального використання економічних ресурсів країни та вибрати з багатьох можливих напрямків соціально-економічного розвитку української економіки той, що в повній мірі реалізує національні інтереси і сприятиме зростанню рівня і якості життя українського народу. Забезпечення зростання економічного добробуту вимагає пізнання не лише теоретичних, але й прикладних проблем ринкової економіки, постійного творчого осмислення реального ринкового становища на всіх рівнях господарювання. Курс «Прикладні проблеми становлення ринкової економіки України» базується на теоретичному і методологічному апараті, засвоєному студентами в ході вивчення дисциплін «Основи економічної теорії» та «Макроекономіка». Вивчення дисципліни передуює вивченню здобувачами вищої освіти таких курсів, як «Менеджмент на залізничному транспорті», «Менеджмент і адміністрування», «Інноваційний розвиток підприємств», «Інвестиційний менеджмент на залізничному транспорті», «Основи теорії держави», «Логістика».

Навчальним планом заочної форми здобуття освіти з дисципліни «Прикладні проблеми становлення ринкової економіки України» передбачено виконання письмової контрольної роботи, яка є однією з форм самостійної роботи здобувачів заочної форми в міжсесійний період. Контрольні завдання складено відповідно до вимог робочої програми дисципліни з урахуванням модульного принципу організації навчального процесу і рейтингового оцінювання знань здобувачів з кожного із змістових модулів.

2 МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Прикладні проблеми становлення ринкової економіки України» є формування комплексу теоретичних знань і практичних навичок реалізації механізму ринкової економіки, дослідження шляхів вирішення прикладних проблем становлення ринкової економіки для прийняття управлінських рішень та вироблення рекомендацій щодо обґрунтування найефективнішої моделі розвитку.

Основним **завданням** вивчення дисципліни «Прикладні проблеми становлення ринкової економіки України» є опанування студентами відповідної сукупності знань, умінь та навичок, які сприятимуть загальнопрофесійній підготовці майбутніх спеціалістів і забезпечать належне виконання ними покладених завдань у сфері розв'язання прикладних проблем ринкової економіки України.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

- **знати** теоретичні основи та методичні підходи закономірностей функціонування ринкової економіки, функціонування економічних суб'єктів ринкової економіки, сучасних організаційних форм ведення господарської діяльності;

- **вміти** застосовувати теоретичні та методичні підходи при вирішенні проблем економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати шляхи їх вирішення і оцінювати майбутні результати.

Вивчення дисципліни включає лекційні (аудиторні) та практичні заняття, що забезпечує закріплення теоретичних знань, допомагає в розвитку системно-аналітичного мислення, а також сприяє засвоєнню практичних навичок використання методичних підходів при дослідженні процесів економічного розвитку та обґрунтуванні прийняття рішень щодо розроблення ефективних моделей господарювання підприємств (організацій) у ринкових умовах.

3 ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Механізм функціонування ринкової економіки

ТЕМА 1. Особливості економічних трансформацій

Центри і особливості економічних трансформацій. Становлення і розвиток форм суспільного господарства. Сутність і ознаки національної економіки. Типи національних економік.

Завдання до самостійної роботи. Еволюція економічних трансформацій – досвід провідних країн світу.

Контрольні питання:

- 1 Теоретичні концепції розвитку економічних систем.
- 2 Формування територіальних систем «центр – периферія».
- 3 Класифікація сучасних країн за рівнем упровадження та використання технологій.
- 4 Історичні періоди розвитку технологій та економічних трансформацій.
- 5 Поняття натурального і товарного виробництва.
- 6 Формування та функціонування національної економіки. Ознаки національної економіки. Типи та форми національних економік.

Література [1, 9, 11, 12, 21].

ТЕМА 2. Загальна характеристика механізму функціонування ринкової економіки

Ринок як форма організації суспільного виробництва. Інфраструктура ринкового господарства. Механізм функціонування ринкової економіки.

Завдання до самостійної роботи. Форми інфраструктури у сучасній ринковій економіці: підприємства роздрібної та оптової торгівлі; кредитна система та комерційні банки; емісійна система та емісійні банки; посередництво на товарних, сировинних, фондових та валютних біржах; аукціони, ярмарки та інші форми організаційного позабіржового посередництва; система регулювання зайнятості населення та центри сприяння зайнятості, податкова система та податкові інспекції.

Контрольні питання:

1 У чому полягає економічний зміст ринкового господарства? Назвіть риси і особливості, притаманні йому.

2 Що таке ринок? У чому його сутність?

3 Розгляньте в історичному аспекті об'єктивні умови становлення ринкових відносин.

4 Від яких чинників залежить ступінь розвиненості ринку? Проаналізуйте їх.

5 Якими об'єктивними економічними законами регулюється функціонування ринку?

6 У чому полягає сутність сучасного ринкового механізму? Яка його роль у розвитку господарських зв'язків між галузями виробництва і товаровиробниками?

7 Які функції ринкового механізму? Назвіть умови, необхідні для повноцінного функціонування ринкового механізму в Україні.

Література [1, 9 – 11, 13, 15, 16, 21, 24 – 26].

ТЕМА 3. Економічні суб'єкти ринкової економіки

Характеристика суб'єктів ринкової економіки. Домогосподарства. Підприємство і підприємництво. Капітал і наймана праця. Держава та її економічні функції.

Завдання до самостійної роботи. Функції домогосподарств в економічному розвитку суспільства. Функції підприємництва. Держава та її економічні функції. Засоби та інструменти державного регулювання економіки.

Контрольні питання:

1 Що таке об'єкти і суб'єкти ринку?

2 Роль домогосподарств у ринковій економіці.

3 Взаємозв'язок між трьома суб'єктами ринкової сфери — підприємствами (фірмами), домогосподарствами та державою у здійсненні товарно-грошових операцій.

4 Чому визначення сутності ринку необхідно пов'язувати з відносинами власності?

5 Якими мають бути політика держави і заходи розвитку підприємництва в Україні?

6 Особливості використання клірингової процедури як основного інструменту зменшення взаємозаборгованості підприємств.

Література [1, 9 – 11, 13, 15, 16, 21, 24 – 26, 28, 29].

ТЕМА 4. Сучасні організаційні форми ведення господарської діяльності

Міжнародна класифікація організаційних форм бізнесу. Складні форми підприємницьких утворень. Характеристика організаційних форм підприємництва в Україні. Форми об'єднань підприємств в Україні.

Завдання до самостійної роботи. Міжнародна класифікація організаційних форм бізнесу.

Контрольні питання:

1 Сутність організаційно-правових форм підприємництва в Україні.

2 Господарське товариство. Сутність видів господарських товариств, визначених законодавством України.

3 Види акціонерних товариств, що створені і функціонують в Україні.

4 Морально-етичні принципи підприємництва. Що заважає, на вашу думку, повному їх упровадженню в практику ринкових відносин в Україні? Які заходи для цього потрібно здійснити з боку держави?

5 Порядок реєстрації та ліцензування підприємницької діяльності.

6 Місце держави у формуванні та розвитку підприємництва в Україні. Останні законодавчі та нормативні акти Верховної Ради та Кабінету Міністрів України у цій сфері.

Література [1, 3, 5, 11, 14, 22, 25].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Практичні аспекти становлення ринкової економіки України

ТЕМА 5. Приватизаційні та лібералізаційні процеси в ринковій економіці

Приватизація як ключова умова трансформації ринкової економіки України. Державне управління процесами

приватизації. Форми та методи приватизації в Україні. Інтеграційні об'єднання економічних суб'єктів.

Завдання до самостійної роботи. Ринкова лібералізація в Україні.

Контрольні питання:

1 Приватна власність, її структура за українським законодавством.

2 Зміст державної власності, її складові згідно з законодавством України.

3 Роль і місце державної власності в ринковій економіці.

4 Сутність поняття «роздержавлення власності».

5 Як співвідносяться процеси роздержавлення і ринкової трансформації в Україні?

6 Що таке приватизація? На яких засадах здійснюється приватизація в Україні?

7 Якими законодавчими актами регламентується процес приватизації в Україні?

8 Назвіть основні інтеграційні об'єднання економічних суб'єктів в Україні.

Література [1, 4, 8, 11, 18, 24, 30].

ТЕМА 6. Напрямки практичного використання теоретичних положень ринкової економіки

Проблеми становлення ринкової системи в Україні. Основні риси і закономірності перехідної економіки. Становлення ринкових інституцій в Україні. Ринкова модель для України.

Завдання до самостійної роботи. Проблеми перехідної економіки України.

Контрольні питання:

1 Функції ціни в умовах ринкового господарства. Зміст кожної функції.

2 Механізм ринкового ціноутворення.

3 Специфіка формування територіальних (поясних, регіональних) цін.

4 Механізм взаємодії чинників, що визначають коливання ринкової ціни.

5 Залежність між ціною та ринком.

6 Механізм формування світових цін. Які відмінності між національною і світовою ціною?

7 Розкрийте зміст політики цін з боку законодавчих та управлінських органів сучасного періоду в Україні.

8 Сутність цінової реформи в Україні: складності та суперечності її проведення.

Література [1 – 5, 8, 10, 12 – 16, 19 – 21, 25, 26, 28 – 30].

ТЕМА 7. Проблеми розвитку та регулювання інвестиційного процесу в економіці України

Головні параметри та причини інвестиційної кризи у вітчизняній економіці. Державне регулювання інвестиційної активності в Україні. Фінансові ринки в інвестиційному процесі. Пряме іноземне інвестування в економіці України. Перспективи активізації інвестиційного процесу у вітчизняній економіці.

Завдання до самостійної роботи. Шляхи подолання інвестиційної кризи в Україні.

Контрольні питання:

1 Економічна сутність інвестицій.

2 Методи державного регулювання інвестиційної діяльності.

3 Важелі державного впливу на інвестиційне середовище.

4 Основні функції управління інвестиційною діяльністю.

5 Основні причини інвестиційної кризи в українській економіці.

6 Шляхи нарощування інвестиційних процесів в Україні.

Література [1, 2 – 7, 17, 19, 23].

ТЕМА 8. Особливості інфляційних процесів в Україні

Причини інфляційних процесів. Суть, причини та види інфляції. Наслідки інфляції. Антиінфляційні заходи, що забезпечать вихід України з кризи.

Завдання до самостійної роботи. Дієві засоби антиінфляційної політики.

Контрольні питання:

1 Причини інфляційних процесів.

2 Причини інфляції, загальні для багатьох країн, і специфічні, властиві інфляції в Україні.

- 3 Види інфляції та їх характеристика.
 - 4 Основні методи стабілізації грошового обігу.
 - 5 Дефляція та заходи, за яких вона здійснюється.
 - 6 Заходи, що забезпечують вихід з кризи.
- Література [1, 9, 11, 14, 18, 26].*

4 ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота виконується з метою закріплення теоретичних знань і набуття навичок розв'язання прикладних задач з дисципліни «Прикладні проблеми становлення ринкової економіки України».

Виконання контрольної роботи є складовою самостійної роботи здобувачів вищої освіти заочної форми навчання при вивченні дисципліни. Письмова контрольна робота здобувача є однією з форм контролю навчального процесу. Її призначення – показати і довести, що автор володіє науковим матеріалом і може пояснювати отримані наукові дані. При цьому здобувач повинен проявити:

- вміння самостійно добирати матеріал, аналізувати його і робити висновки;
- вміння підбирати спеціальну літературу та інші джерела, критично осмислювати їх та виражати власну думку у дослідженні проблеми;
- вміння старанно і грамотно оформити свою роботу.

Контрольна робота приймається до розгляду, якщо в процесі її виконання здобувач урахував і виконав усі вимоги щодо її оформлення та змісту.

Структура і зміст контрольної роботи має на меті розкриття теоретичних питань та вирішення прикладних завдань, що запропоновані до вивчення згідно з робочою програмою курсу. Кожен здобувач отримує перелік питань (за індивідуальним варіантом) відповідно до свого номера у списку групи (таблиця 4.1). Кожне питання треба розглянути окремо і ґрунтовно.

Контрольна робота оформлюється, традиційно, на папері формату А4 згідно з вимогами до оформлення студентської навчальної звітності університету [32].

Таблиця 4.1 – Перелік питань для виконання контрольної роботи за номером варіанта

Варіант (за списком здобувачів)	Перелік питань контрольної роботи
1	2
1	1 Економічні трансформації у світі. 2 Домашні господарства і розподіл продукту в ринковій економіці. 3 Капіталовкладення і реструктуризація основного капіталу, зайнятості та національного продукту
2	1 Основні етапи розвитку економіки України. 2 Пріоритети переходу до ринку в Україні. 3 Реструктуризація галузей і підприємств соціального комплексу
3	1 Економічні трансформації і демократія. 2 Забезпечення економічної рівноваги і збалансованості. 3 Формування промислової політики
4	1 Становлення і розвиток форм суспільного господарства. 2 Створення збалансованої і ефективної фінансової системи. 3 Реструктуризація базових галузей і підприємств промисловості
5	1 Економіка планового і ринкового типу. 2 Спільні риси і відмінності національних ринкових економік. 3 Горизонтальна промислова політика і реструктуризація галузей виробництва промислової продукції
6	1 Перехідна економіка інверсійного типу. 2 Національно-ментальні засади ринку в Україні. 3 Заходи активізації міжнародної торгівлі України

Продовження таблиці 4.1

1	2
7	1 Економічні закони і ринкове мислення. 2 Національно-суспільна самоорганізація і ефективність економіки. 3 Банківська система в економіці України
8	1 Засади економічної політики в перехідний період. 2 Формування конкурентного середовища. 3 Структурні проблеми українських банків
9	1 Політика економічної збалансованості і стабільності. 2 Становлення ринкового механізму ціноутворення. 3 Реструктуризація і підвищення ефективності банківської системи
10	1 Загальна характеристика механізму функціонування ринкової економіки. 2 Функції уряду в ринковій економіці. 3 Оцінка і зменшення ризику взаємозаборгованості підприємств України
11	1 Суб'єкти ринкової економіки. 2 Ринкова економічна трансформація в Україні. 3 Прямі іноземні капіталовкладення в Україні
12	1 Ринок як сфера підприємництва. 2 Формування ринкової інфраструктури. 3 Вибір економічної інтеграції для України
13	1 Сучасні організаційні форми ведення господарської діяльності. 2 Проблеми вибору національних, політичних і економічних пріоритетів. 3 Структурні проблеми українських банків
14	1 Приватизаційні та інтеграційні процеси в ринковій економіці. 2 Проблеми продуктивного і ефективного функціонування національного капіталу. 3 Міжнародна підтримка ринкових перетворень в Україні

Продовження таблиці 4.1

1	2
15	1 Ринок як форма організації суспільного виробництва. 2 Ринкова лібералізація. 3 Засади міжнародної торгівлі в перехідний період
16	1 Типи національних економік. 2 Стратегія структурних перетворень в Україні. 3 Вибір економічної інтеграції для України
17	1 Міжнародна класифікація організаційних форм бізнесу. 2 Державне регулювання цін шляхом введення потоварного податку або дотації. 3 Основні чинники інфляції в економіках перехідного періоду
18	1 Приватизація як ключова умова трансформації ринкової економіки України. 2 Шляхи розвитку національних економік у глобальному середовищі. 3 Головні параметри та причини інвестиційної кризи у вітчизняній економіці
19	1 Характеристика організаційних форм підприємництва в Україні. 2 Трансформація економіки України в умовах глобалізації. 3 Ринкові механізми вдосконалення функціональної структури промислових комплексів.
20	1 Підприємство і підприємництво в ринковій економіці. 2 Держава, спекулянти та ринкова рівновага. 3 Перспективи активізації інвестиційного процесу у вітчизняній економіці

Контрольну роботу можна подати в машинописному або рукописному вигляді. Загальний обсяг контрольної роботи має складати 15 – 20 аркушів машинописного тексту або 20 – 25 аркушів рукописного тексту. Роботу рекомендується зшити, використовуючи швидкозшивач.

Структура роботи має складатися з таких елементів:

- титульний аркуш;
- зміст (перелік питань за планом з вказаним номером аркуша початку нового питання);
- вступ (актуальність вивчення означених питань, структура роботи);
- основна частина (розкриття трьох питань за індивідуальним варіантом);
- висновки (основні результати дослідження за трьома питаннями);
- список використаних джерел;
- додатки (не обов'язково).

Текст відповіді на кожне питання треба починати з нового аркуша.

Відповіді на питання мають розкривати основні теоретичні положення, містити визначення основних понять, аналіз та зіставлення різних підходів до проблеми.

Висновки – це завершальна частина, яка відбиває основні положення з питання: теоретичні узагальнення, ступінь виконання поставленого завдання, пропозиції автора щодо проблематики питання.

Список використаних джерел має розміщуватись наприкінці контрольної роботи і висвітлювати всі джерела, якими користувався автор, відповідаючи на поставлені питання. Мінімальний обсяг – не менш ніж 10 джерел.

Контрольна робота виконується самостійно. Вона повинна мати чітку й логічну структуру. Особливу увагу слід приділяти правильній побудові і наочності таблиць, графіків і діаграм. Вони мають бути логічним продовженням викладених теоретичних положень і служити підставою для відповідних висновків.

Необхідно простежити, щоб у роботі не було повторів і суперечностей між окремими її положеннями.

Після виконання та оформлення контрольна робота подається на перевірку викладачу. У випадку, коли робота не розкриває заданої тематики або не відповідає вимогам до її оформлення, вона повертається здобувачеві для доопрацювання.

Якщо робота виконана правильно, здобувач повинен її захистити. Захист відбувається у формі усних відповідей на поставлені викладачем питання.

Оцінка «відмінно» виставляється, якщо 90 – 100 % завдань і відповідей правильні. Оцінка «добре» виставляється, якщо 75 – 89 % завдань і відповідей правильні. Оцінка «задовільно» виставляється, якщо 60 – 74 % завдань і відповідей правильні. Якщо більше половини завдань і відповідей неправильні, то робота вважається не зарахованою та повертається здобувачу на доопрацювання.

Якщо робота захищена, робиться відповідна відмітка на контрольній роботі і здобувач отримує допуск до заліку.

5 ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Механізм функціонування ринкової економіки

Практичне заняття 1. Економічні трансформації у світі. Історичні аспекти політичних і економічних змін в Україні

Мета заняття – ознайомлення та вивчення особливостей економічних трансформацій у сучасній системі господарювання.

Основні теми до вивчення та обговорення: Центри і особливості економічних трансформацій. Основні етапи розвитку економіки України. Економіка ранньоісторичного періоду і Київської Русі. Економіка періоду політичної та економічної залежності України від Литви, Польщі, Австро-Угорщини.

Практичне заняття 2. Особливості функціонування підприємств у ринкових умовах

Мета заняття – ознайомлення та вивчення механізму функціонування ринкової економіки.

Основні теми до вивчення та обговорення: Ринок як сфера підприємництва. Політика і заходи розвитку підприємництва. Форми інфраструктури ринкового господарства.

Практичне заняття 3. Суб'єкти ринкової економіки

Мета заняття – систематизація основних понять суб'єктів ринкової економіки.

Завдання: Охарактеризуйте моделі сучасного ринкового господарства і наведіть приклади країн, де вони наявні. Відповіді обґрунтуйте і подайте у формі таблиці 5.1.

Таблиця 5.1 – Моделі сучасного ринкового господарства

Модель	Характеристика	Приклад
1	2	3

Практичне заняття 4. Організаційні форми ведення господарської діяльності

Мета заняття – систематизація знань та вивчення сучасних форм ведення господарської діяльності у ринковій економіці.

Основні теми до вивчення та обговорення: Складні форми підприємницьких утворень. Організаційні форми підприємництва в Україні. Форми об'єднання підприємств в Україні.

Завдання: Наведіть міжнародну класифікацію організаційних форм бізнесу за ознаками і вкажіть їх переваги та недоліки. Відповіді обґрунтуйте і подайте у формі таблиці 5.2.

Таблиця 5.2 – Групування підприємств за міжнародною класифікацією організаційних форм бізнесу, їх переваги та недоліки

Класифікаційні ознаки	Види підприємств	Переваги та недоліки
1	2	3

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Практичні аспекти становлення ринкової економіки України

Практичне заняття 5. Приватизаційні та лібералізаційні процеси української ринкової економіки

Мета заняття – систематизація знань і вивчення приватизаційних та лібералізаційних процесів ринкової економіки.

Основні теми до вивчення та обговорення: Вибір української моделі ринкової економіки. Проблеми вибору національних політичних і економічних пріоритетів. Проблеми національно-економічного управління і регулювання. Проблеми продуктивності і ефективного функціонування національного капіталу. Проблеми структурної перебудови економіки. Упорядкування приватизації в галузях економіки України. Формування конкурентного середовища в умовах ринкової економіки. Ринкова лібералізація в українській економічній системі.

Практичне заняття 6. Проблеми перехідної економіки в Україні

Мета заняття – систематизація знань та вивчення проблем перехідної економіки, розв’язання прикладних проблем становлення ринкової економіки в Україні.

Основні теми до вивчення та обговорення: Ринкові моделі господарювання провідних країн світу. Критерії оцінки ефективності різних моделей ринкових економік. Ринкова модель для української економіки.

Завдання: Охарактеризуйте ринкові інститути сучасного господарювання в Україні, вкажіть шляхи прояву чи перспективи реалізації в економіці. Відповіді обґрунтуйте і подайте у формі таблиці 5.3.

Таблиця 5.3 – Моделі сучасного ринкового господарства

Ринковий інститут	Характеристика	Шляхи прояву чи перспективи реалізації
1	2	3

Практичне заняття 7. Проблеми розвитку та регулювання інвестиційного процесу в економіці України

Мета заняття – систематизація знань і вивчення проблем розвитку та регулювання інвестиційного процесу в українській економіці.

Основні теми до вивчення та обговорення: Проблеми, що перешкоджають розвитку інвестиційного клімату в Україні. Сутність понять інвестицій та інвестиційної діяльності. Шляхи нарощування інвестиційних процесів держави. Запозичення на світовому ринку. Рух міжнародного капіталу. Шляхи подолання перепон для прямих іноземних інвестицій в економіку України.

Практичне заняття 8. Інфляційні процеси в Україні.

Мета заняття – систематизація та вивчення особливостей інфляційного процесу в українській економіці.

Основні теми до вивчення та обговорення: Причини інфляції. Динаміка розвитку інфляції в Україні. Наслідки інфляції. Заходи, що забезпечать вихід з кризи.

Завдання: Наведіть класифікацію видів інфляції за ознаками та надайте їх характеристику. Відповіді обґрунтуйте і подайте у формі таблиці 5.4.

Таблиця 5.4 – Види інфляції за ознаками та їх характеристика

Ознака	Вид	Характеристика
1	2	3

6 ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ

Як індивідуальні завдання під час вивчення дисципліни «Прикладні проблеми становлення ринкової економіки України» пропонується виконання творчих рефератів, що дає змогу поглибити ступінь засвоєння студентами теоретичного матеріалу.

Основна вимога до роботи – повне та глибоке розкриття теми. Здійснюється за умови вивчення літературних джерел за обраною темою. Метою роботи з науковими джерелами є їх аналіз та зіставлення різних поглядів на проблему. Робота припускає проведення студентами самостійного дослідження, обробку і аналіз результатів, їх інтерпретацію і узагальнення.

Основні вимоги до виконання творчих рефератів з дисципліни:

- оформлення – титульний аркуш, зміст, розділи, висновки, список використаних джерел;
- загальний обсяг – не більше 10 друкованих сторінок;
- регламент аудиторного часу: 5 – 7 хвилин – доповідь, 5 – 10 хвилин – обговорення.

Індивідуальна робота сприяє закріпленню і систематизації у здобувача набутих знань та формує у нього вміння творчо мислити, використовуючи при цьому свої здібності при вирішенні практичних проблем ринкової економіки.

Індивідуальна робота виконується здобувачем самостійно при консультуванні з викладачем протягом вивчення дисципліни за графіком навчального процесу.

Теми рефератів:

- 1 Сутність та функціонування ринкової економічної системи.
- 2 Поняття ринку, умови його формування і розвитку.
- 3 Механізм функціонування ринкової економіки.
- 4 Методи державного регулювання ринкової економіки.
- 5 Державне регулювання ринкової економіки в Україні.
- 6 Співвідношення між ринковим механізмом і державним регулюванням.
- 7 Особливості встановлення ринкових відносин в Україні.
- 8 Сучасна ринкова економічна система.

- 9 Розвиток ринкової економіки в Україні.
- 10 Доходи в ринковій економіці.
- 11 Проблеми економічного розвитку України в період незалежності.
- 12 Підприємництво: сутність, види.
- 13 Роль підприємництва у розвитку економіки України.
- 14 Інвестиційна діяльність у ринковій економіці.
- 15 Механізм фінансової стабілізації в умовах ринкової трансформації.
- 16 Інфраструктура ринкової системи господарства.
- 17 Ринкові реформи та інтеграція України у світовий економічний простір.
- 18 Проблеми приватизації та формування багатоукладної економіки.
- 19 Ринкове середовище господарювання підприємств та організацій.
- 20 Економічна стратегія розвитку соціально-економічних систем України.
- 21 Соціально-економічні риси та особливості розвитку економіки України на сучасному етапі.
- 22 Пріоритети переходу до ринку в Україні.
- 23 Вибір української моделі ринкової економіки.
- 24 Ринкова економічна трансформація в Україні.
- 25 Форми інфраструктури ринкового господарства.

7 ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

7.1 Питання для самоконтролю

- 1 Поняття «ринок». Об'єкти і суб'єкти ринку.
- 2 Сутність сучасного ринкового механізму.
- 3 Роль ринкового механізму в розвитку господарських зв'язків між галузями виробництва і товаровиробниками.
- 4 Функції ринкового механізму.
- 5 Умови повноцінного функціонування ринкового механізму в Україні.

6 Загальна характеристика становлення ринкових відносин в Україні.

7 Загальна характеристика ринкових структур.

8 Види підприємств, що існують в Україні залежно від форм власності.

9 Поняття «національна економіка», особливості її розвитку в Україні у ринкових умовах.

10 Основні принципи економічної діяльності підприємства.

11 Сутність поняття «підприємництво». Проаналізуйте тотожність понять «бізнес» і «підприємництво».

12 Сутність організаційно-правових форм підприємництва в Україні.

13 Місце держави у формуванні та розвитку підприємництва в Україні.

14 Зміст економічної категорії «власність».

15 Об'єкти і суб'єкти власності, їх взаємозв'язок.

16 Роль і місце державної власності в ринковій економіці.

17 Поняття корпоративної власності. Наведіть приклади утворення та функціонування корпоративних об'єднань.

18 Сутність поняття «приватизація». Основні засади здійснення приватизації в Україні.

19 Загальнонаціональні економічні інтереси України. Які завдання стоять перед Україною як суверенною державою щодо реалізації її національних економічних інтересів?

20 Охарактеризуйте розвиток та функції державного регулювання економіки.

21 Охарактеризуйте риси державного управління, функціональні чинники системи управління. Шляхи вдосконалення системи управління в Україні.

22 Основні закономірності розвитку світового господарства.

23 Функції та діяльність міжнародних кредитно-фінансових організацій.

24 Роль кредитно-фінансових організацій у фінансовій політиці України.

25 Зміст і мета державної інноваційної політики. Проаналізуйте основні принципи її формування та напрямки здійснення.

26 Охарактеризуйте значення та механізм антиінфляційної економічної політики.

27 Економічна роль держави в незалежній Україні та механізм взаємозв'язку політики держави щодо здійснення господарських реформ на шляху ринкових перетворень.

28 Зміст економічної політики у матеріальній, фінансово-бюджетній та соціальній сферах перспективного розвитку України.

29 Перешкоди інвестиційного розвитку України.

30 Напрямки вдосконалення інвестиційної привабливості України для іноземних інвесторів.

7.2 Тестові завдання для самоконтролю

1 Скільки потужних центрів економіки, які сьогодні визначають напрями економічних трансформацій у світі, склалися на початок другої половини ХХ століття:

- 1) один;
- 2) два;
- 3) три;
- 4) чотири.

2 Назвіть країни, які на початок другої половини ХХ століття стали потужними центрами економіки і на сьогодні визначають напрями економічних трансформацій у світі:

- 1) США, Японія і Західна Європа;
- 2) США, Канада і Західна Європа;
- 3) Японія, Китай і США;
- 4) США, Китай і Франція.

3 Решта країн світу щодо центрів світової економіки є:

- 1) не центри;
- 2) околицями;
- 3) сусідами;
- 4) периферією.

4 На сучасному етапі економічних трансформацій сформувалися умови, які визначають:

- 1) домінування периферії над центрами;
- 2) домінування центрів над периферією;
- 3) рівноправні відносини між країнами-центрами та периферією;
- 4) значний розвиток периферії на відміну від країн-центрів.

5 У країнах-центрах економічних трансформацій помічається переважання:

- 1) капіталомісткої продукції над працемісткою;
- 2) працемісткої продукції над капіталомісткою;
- 3) рівний випуск як працемісткої, так і капіталомісткої продукції;
- 4) відсутність капіталомісткої продукції взагалі.

6 За рівнем створення і використання технологій сучасні країни класифікують на такі:

- 1) країни – технологічні новатори;
- 2) країни – технологічні послідовники;
- 3) країни – технологічно відсталі;
- 4) всі відповіді правильні.

7 Ключовим елементом конструкції «ринкова економіка» є:

- 1) споживач;
- 2) виробник;
- 3) ринок;
- 4) виробництво.

8 Сукупність економічних відносин між людьми у сфері обміну, посередництвом яких здійснюється реалізація результатів людської діяльності, – це:

- 1) ринок;
- 2) виробництво;
- 3) економіка;
- 4) посередництво.

9 Основними ознаками сучасного ринку є:

- 1) пріоритет покупців по відношенню до продавців;

- 2) кожний об'єкт виступає як конкуруюча сторона по відношенню до всіх інших суб'єктів;
- 3) стабілізація відносин між суб'єктами ринку на основі інтеграції;
- 4) всі відповіді правильні.

10 З точки зору об'єктів обміну ринки бувають:

- 1) внутрішні і зовнішні;
- 2) ринок засобів виробництва, ринок товарів народного споживання, ринок послуг та ін.;
- 3) національні, регіональні і локальні;
- 4) місцеві та неміцеві.

11 З територіальної точки зору ринки можуть бути:

- 1) внутрішні і зовнішні;
- 2) ринок засобів виробництва, ринок товарів народного споживання, ринок послуг та ін.;
- 3) національні, регіональні і локальні;
- 4) місцеві та неміцеві.

12 Національний ринок – це:

- 1) весь внутрішній ринок даної країни, обмежений рамками її кордонів;
- 2) ринок окремого територіального підрозділу (республіки, краю, області, району);
- 3) ринок якоїсь місцевості, яка включає певну сукупність населених пунктів;
- 4) сукупність найрізноманітніших процесів, акцій і взаємовідносин, які мають свої назви.

13 Регіональний ринок – це:

- 1) весь внутрішній ринок даної країни, обмежений рамками її кордонів;
- 2) ринок окремого територіального підрозділу (республіки, краю, області, району);
- 3) ринок якоїсь місцевості, яка включає певну сукупність населених пунктів;

4) сукупність найрізноманітніших процесів, акцій і взаємовідносин, які мають свої назви.

14 Локальний ринок – це:

1) весь внутрішній ринок даної країни, обмежений рамками її кордонів;

2) ринок окремого територіального підрозділу (республіки, краю, області, району);

3) ринок якоїсь місцевості, яка включає певну сукупність населених пунктів;

4) сукупність найрізноманітніших процесів, акцій і взаємовідносин, які мають свої назви.

15 Весь внутрішній ринок даної країни, обмежений рамками її кордонів, – це ринок:

1) локальний;

2) регіональний;

3) зовнішній;

4) національний.

16 Ринкові відносини – це:

1) сукупність найрізноманітніших процесів, акцій і взаємовідносин, які мають свої назви;

2) економічні відносини між продавцями й покупцями, які складаються на ринку, у сфері обміну;

3) економічні процеси, що відбуваються на ринку й характеризують його стан і динаміку;

4) сукупність економічних умов, що складаються на ринку в кожний даний момент, від яких залежить процес реалізації.

17 Ринкові процеси – це:

1) сукупність найрізноманітніших процесів, акцій і взаємовідносин, які мають свої назви;

2) економічні відносини між продавцями й покупцями, які складаються на ринку, у сфері обміну;

3) економічні процеси, що відбуваються на ринку й характеризують його стан і динаміку;

4) сукупність економічних умов, що складаються на ринку в кожний даний момент, від яких залежить процес реалізації.

18 Кон'юнктура ринку – це:

1) сукупність найрізноманітніших процесів, акцій і взаємовідносин, які мають свої назви;

2) економічні відносини між продавцями й покупцями, які складаються на ринку, у сфері обміну;

3) економічні процеси, що відбуваються на ринку й характеризують його стан і динаміку;

4) сукупність економічних умов, що складаються на ринку в кожний даний момент, від яких залежить процес реалізації.

19 Для ліберально-ринкової економіки є характерним:

1) приватна власність на капітал і створений продукт;

2) неприватна власність, суб'єктом якої є держава, кооператив, місто тощо;

3) суворо ієрархічна система управління, в якій вища інстанція директивно передає завдання для виконання нижчій;

4) існування сильного центру, роль якого бере на себе держава або інша влада, спроможна нав'язати суспільству свою волю.

20 Сучасне ринкове господарство засноване:

1) на взаємодії приватного та державного секторів економіки;

2) існуванні лише приватного сектора економіки;

3) існуванні лише державного сектора економіки;

4) переважанні державного сектора економіки над приватним.

21 Корпоративна модель ринкової економіки спостерігається:

1) в Україні;

2) Німеччині;

3) США;

4) Японії.

22 Соціально орієнтована модель ринкової економіки діє:

- 1) в Україні;
- 2) Німеччині;
- 3) США;
- 4) Японії.

23 Змішана модель ринкової економіки функціонує:

- 1) в Україні;
- 2) Німеччині;
- 3) США;
- 4) Японії.

24 Статус країни з ринковою економікою Україна добула:

- 1) у 2004 році;
- 2) 2000 році;
- 3) 2005 році;
- 4) 2010 році.

25 До основних суб'єктів ринкового господарства не належать:

- 1) домашні господарства;
- 2) підприємство;
- 3) держава;
- 4) промисловість.

26 Домашні господарства – це:

1) господарська (економічна) одиниця, яка функціонує у споживчій сфері економіки і може складатися з однієї або декількох осіб;

2) економічна одиниця, що виробляє товари або послуги для продажу, ухвалює самостійно рішення, прагне до отримання найбільшого доходу (прибутку) шляхом найкращого використання залучених і власних чинників виробництва;

3) фінансово-кредитна установа, що регулює рух грошової маси, необхідної для нормального функціонування економіки;

4) сукупність контролюючих, регулюючих та охоронних установ, що здійснюють владу над господарськими суб'єктами

для досягнення суспільних цілей, забезпечення економічного і соціального прогресу суспільства.

27 Підприємство в ринковій економіці – це:

1) господарська (економічна) одиниця, яка функціонує у споживчій сфері економіки і може складатися з однієї або декількох осіб;

2) економічна одиниця, що виробляє товари або послуги для продажу, ухвалює самостійно рішення, прагне до отримання найбільшого доходу (прибутку) шляхом найкращого використання залучених і власних чинників виробництва;

3) фінансово-кредитна установа, що регулює рух грошової маси, необхідної для нормального функціонування економіки;

4) сукупність контролюючих, регулюючих та охоронних установ, що здійснюють владу над господарськими суб'єктами для досягнення суспільних цілей, забезпечення економічного і соціального прогресу суспільства.

28 Банківська установа в ринковій економіці – це:

1) господарська (економічна) одиниця, яка функціонує у споживчій сфері економіки і може складатися з однієї або декількох осіб;

2) економічна одиниця, що виробляє товари або послуги для продажу, ухвалює самостійно рішення, прагне до отримання найбільшого доходу (прибутку) шляхом найкращого використання залучених і власних чинників виробництва;

3) фінансово-кредитна установа, що регулює рух грошової маси, необхідної для нормального функціонування економіки;

4) сукупність контролюючих, регулюючих та охоронних установ, що здійснюють владу над господарськими суб'єктами для досягнення суспільних цілей, забезпечення економічного і соціального прогресу суспільства.

29 Сукупність контролюючих, регулюючих та охоронних установ, що здійснюють владу над господарськими суб'єктами для досягнення суспільних цілей, забезпечення економічного і соціального прогресу суспільства, – це:

1) домашні господарства;

- 2) банки;
- 3) держава;
- 4) підприємство.

30 Домогосподарства в ринковій економіці діють як:

- 1) споживачі
- 2) виробники
- 3) виробники і споживачі
- 4) продавці.

31 Який основний чинник виробництва реалізується домогосподарствами в економіці?

- 1) обладнання;
- 2) праця;
- 3) земельна ділянка;
- 4) капітал.

32 Ресурсна функція підприємництва в економічній системі виражається:

- 1) в мобілізації капіталу, трудових, матеріальних, інформаційних та інших ресурсів для їх продуктивного використання;
- 2) організації підприємцем виробництва, збуту, дослідження ринку, наукових розробок тощо;
- 3) появі безлічі оригінальних науково-технічних, економічних і організаційних рішень;
- 4) постійному пошуку підприємцем нових ідей.

33 Засоби державного регулювання економіки в ринкових умовах господарювання бувають:

- 1) адміністративні і політичні;
- 2) адміністративні і економічні;
- 3) політичні і економічні;
- 4) законодавчі і політичні.

34 Головним інструментом мобілізації фінансових коштів для покриття державних витрат є:

- 1) податки;

- 2) зовнішні займи;
- 3) міжнародне кредитування;
- 4) стягнення мита.

35 Згідно з міжнародною класифікацією організаційних форм бізнесу за формою власності підприємства бувають:

- 1) одноосібне володіння, товариство, об'єднання підприємств;
- 2) комерційні та некомерційні;
- 3) приватні, державні, корпоративні;
- 4) промислові, торговельні, транспортні і т. д.

36 Корпорація – це:

- 1) фірма, яка належить одній особі;
- 2) узаконене добровільне об'єднання двох або більше осіб, які виступають як співвласники фірми та здійснюють управління нею з метою одержання прибутку;
- 3) об'єднання виробничої, комерційної або іншої діяльності на добровільних засадах;
- 4) зареєстрована у встановленому порядку юридична особа, власниками якої є акціонери, які несуть обмежену відповідальність щодо її боргів залежно від їхнього внеску в акції.

37 Міжнародна фірма – це:

- 1) фірма, сфера виробничої та комерційної діяльності якої розповсюджується на зарубіжні країни;
- 2) компанія, яка зареєстрована і здійснює бізнес у декількох країнах, має зарубіжні філії і дочірні підприємства, розповсюджує акції на різних фондових біржах світу;
- 3) фірма, капітал якої належить підприємцям своєї країни;
- 4) фірма, капітал якої повністю належить іноземним підприємцям.

38 Транснаціональна компанія – це:

- 1) фірма, сфера виробничої та комерційної діяльності якої розповсюджується на зарубіжні країни;

2) компанія, яка зареєстрована і здійснює бізнес у декількох країнах, має зарубіжні філії і дочірні підприємства, розповсюджує акції на різних фондових біржах світу;

3) фірма, капітал якої належить підприємцям своєї країни;

4) фірма, капітал якої повністю належить іноземним підприємцям.

39 Перехід від адміністративно-командної економіки до ринкової для України почався з прийняття:

1) Конституції України;

2) Закону України «Про власність»;

3) Господарського кодексу України;

4) Трудового кодексу України.

40 Закон України «Про власність», прийнятий у лютому 1991 року, визнавав:

1) існування приватної власності нарівні із державною;

2) переважання державної власності над приватною;

3) заперечував існування приватної власності;

4) забороняв існування державної власності.

41 Роздержавлення і приватизація — це:

1) тотожні поняття;

2 процес приватизації є лише частиною більш широкого процесу, що визначають як роздержавлення економіки;

3) синоніми;

4) процес роздержавлення є лише частиною більш широкого процесу, що визначають як приватизація економіки.

42 Приватизація – це:

1) перетворення державних підприємств на такі, що засновані на інших формах власності, перехід від переважно державно-директивного управління виробництвом до його регулювання переважно на основі ринкових механізмів;

2) перетворення державної власності на інші форми і види через продаж, передавання або поєднання їх;

3) договірне об'єднання однорідних підприємств, у якому передбачається централізація збуту продукції або централізація постачання сировини для його членів;

4) об'єднання підприємств, що передбачає особливий порядок розподілу прибутків його учасників.

43 Перетворення державних підприємств на такі, що засновані на інших формах власності, перехід від переважно державно-директивного управління виробництвом до його регулювання переважно на основі ринкових механізмів – це:

- 1) роздержавлення власності;
- 2) приватизація;
- 3) структурна перебудова економіки;
- 4) формування ринкової інфраструктури.

44 Якщо держава встановлює фіксовані ціни, вищі за ціну рівноваги, то це матиме результат:

- 1) надлишку продукції;
- 2) скорочення обсягів виробництва продукції;
- 3) погіршення якості продукції;
- 4) покращення якості продукції.

45) Вкладення будь-яких видів майнових та інтелектуальних цінностей, що мають на меті отримання прибутку чи досягнення соціального ефекту, називаються:

- 1) інвестиції;
- 2) інновації;
- 3) капітальні вкладення;
- 4) міжнародне кредитування.

46 Якими заходами регулюється інвестиційна діяльність в умовах ринкової економіки:

- 1) через політичні заходи;
- 2) через макроекономічні регулятори;
- 3) через мікроекономічні регулятори;
- 4) через зовнішньоекономічну діяльність.

47 Період гіперінфляції спостерігався в Україні у період:

- 1) 1991 – 1992 рр.;
- 2) 1992 – 1994 рр.;
- 3) 2000 – 2001 рр.;
- 4) 1997 – 1999 рр.

48 Регулювання загальної маси грошей шляхом управління ними центральним банком належить:

- 1) до непрямих методів регулювання;
- 2) прямих методів регулювання;
- 3) складних методів регулювання;
- 4) короткострокових методів регулювання.

49 Державне регулювання зовнішньої торгівлі, операцій з іноземним капіталом і валютного курсу належить:

- 1) до непрямих методів регулювання;
- 2) прямих методів регулювання;
- 3) складних методів регулювання;
- 4) короткострокових методів регулювання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- 1 Конституція України (Основний Закон). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
- 2 Про банки і банківську діяльність : Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>.
- 3 Про господарські товариства : Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>.
- 4 Про загальні засади створення і функціонування (вільних) економічних зон : Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2673-12#Text>.
- 5 Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>.
- 6 Про інвестиційну діяльність : Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.
- 7 Про режим іноземного інвестування : Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text>
- 8 Про приватизацію державного і комунального майна : Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2269-19#Text>.
- 9 Ажнюк М. О., Передрій О. С. Основи економічної теорії : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 368 с.
- 10 Батуріна М., Луков В. Ринок: сутність, основні поняття і структура. Київ, 2005. 384 с.
- 11 Башнянин Г. І., Лазур П. Ю. Політична економія. Київ : Ніка-Центр; Ельга, 2000. 452 с.
- 12 Белявцев М. І. Інфраструктура товарного ринку : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 416 с.
- 13 Бобров В. Я. Основи ринкової економіки і підприємництва : навч. посіб. Київ : Вища школа, 2003. 719 с.
- 14 Бойчик І. М. Економіка підприємства: підручник. Київ : Видавництво Кондор, 2016. 378 с.
- 15 Бойчик І. М. Ринкова інфраструктура: сутність та характеристика. *Сталий розвиток економіки*. 2013. № 3[20]. С. 34 – 41.

16 Бойчик І. М. Функціональні елементи ринкової інфраструктури та їх вплив на діяльність виробничих підприємств. *Інноваційна економіка*. 2013. № 8 [46]. С. 25 – 32.

17 Бойчук Р. М. Формування інфраструктури інноваційного забезпечення розвитку малого бізнесу. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2012. Вип. 8(2). С. 132-140.

18 Гальчинський А. С. Основи економічної теорії : навч. посіб. Київ : Вища школа, 1998. 544 с.

19 Громова О. В., Потоцька Ю. Є. Оптимізація методів оцінки конкурентоспроможності сучасних підприємств. *Приазовський економічний вісник*. Вип. № 6 (23) 2020. С. 61 – 67.

20 Громова О. В. Проблеми і перспективи розвитку діяльності посередників в Україні. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. Вип. 66. Ч. 1. С. 128 – 130.

21 Концепція системного підходу до реформування залізничного транспорту України / М. І. Данько, Є. І. Балака, О. І. Зоріна, О. В. Семенцова. *Залізничний транспорт України*. Київ, 2011. № 5. С. 6 – 8.

22 Deineka O., Pozdniakova L., Sementsova O., Krykhtina Y. Definition features of the efficiency in railways management. *SHS Web of Conferences*. 2019. 67, 02002. URL : https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/pdf/2019/08/shsconf_NTI-UkrSURT2019_02002.pdf

23 Жежуха В. Й., Маслак О. О., Маслак В. О. Ринкова інфраструктура та її вплив на економічне зростання виробництва: теоретичні та прикладні засади: монографія. Львів, 2010. 204 с.

24 Заблоцький Б. Ф. Перехідна економіка : посіб. Київ : Видавничий центр «Академія», 2004. 512 с.

25 Корнєєв В. В. Інституційні орієнтири ринкових перетворень. *Економіка і прогнозування*. 2002. № 3. С. 82 – 90.

26 Менеджмент на залізничному транспорті : навч. посіб. Харків : УкрДАЗТ, 2010. 300 с.

27 Наливайко А. П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрями розвитку : монографія. Київ : КНЕУ, 2008. 227 с.

28 Проблеми управління інноваційним розвитком підприємств у транзитивній економіці: монографія / за заг. ред. д. е. н., проф. С. М. Ілляшенка. Суми : Університетська книга, 2005. 582 с.

29 Радзівєвський О. Фінансовий централізм і перехід до ринкової економіки. *Економіка України*. 1999. № 1. С. 27 – 35.

30 Ринкова економіка : Основні поняття і категорії : навч. посіб. Вид. 2-ге, стер. Київ : Знання, 2008. 263 с.

31 Ринкова економіка: теоретико-практичні проблеми становлення в Україні : навч. посіб. для студ. екон. спец. Київ : ІСДО, 2006. 382 с.

32 Студентська наукова звітність. Текстова частина (пояснювальна записка). Загальні вимоги до побудови, викладання та оформлення : методичний посібник з додержання вимог нормоконтролю у студентській навчальній звітності. Харків : УкрДАЗТ, 2005. 40 с.

33 Ткач А. А. Інституціональні основи ринкової інфраструктури : монографія. Київ : НАН України. Об'єднаний інститут економіки, 2005. 295 с.

34 Управління приміським пасажирським транспортом України / М. І. Данько, Є. І. Балака, О. В. Семенцова, Н. М. Островерх. Харків : УкрДАЗТ, 2013. 154 с.

35 Шкапова О. М. Інфраструктура товарного ринку : навч. посіб. Київ : МАУП, 2004. 180 с.

36 Чечетов М., Жадан І. Особливості макроекономічного трансформування в умовах перехідної економіки. *Економіка України*. 2002. № 6. С. 4 – 13.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять, самостійної та контрольної роботи
з дисципліни

*«ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ
РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ»*

Відповідальний за випуск Волохова І. В.

Редактор Буранова Н. В.

Підписано до друку 10.03.21 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк.арк. 1,25. Тираж 5. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейербаха, 7.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.